

ALGEBRA I (NMAG201) – TEST, 19. PROSINCE 2014

Tvrzení a definice pečlivě formulujte včetně všech předpokladů. Odpovědi na otázky zdůvodněte. Pokud používáte nějaké netriviální tvrzení z přednášky, uveďte explicitně odkaz (často budete vyzváni, abyste všechna použitá tvrzení zformulovali). Časový limit je 150 minut.

- (1) Definujte Eulerovu funkci a napište vzorec pro její výpočet.

(3 body)

- (2) Formulujte Čínskou větu o zbytcích.

(3 body)

- (3) Definujte Gaussův obor. Uveďte příklad oboru integrity, který je Gaussův, a příklad oboru integrity, který Gaussův není.

(4 body)

- (4) Definujte formální derivaci polynomu v jedné neurčité. Může se stát, že má nekonstatní polynom v $T[x]$, kde T je těleso, nulovou formální derivaci? Pokud ne, zdůvodněte. Pokud ano, uveďte příklad.

(5 bodů)

(5) Jaké jsou poslední dvě cifry čísla $3^{9^{2015}}$?

(5 bodů)

(6) Platí $4x^2 - 3 \mid x^2 + 1$ v oboru a) $\mathbb{Q}[x]$, b) $\mathbb{Z}_5[x]$, c) $\mathbb{Z}_7[x]$?

(5 bodů)

(7) Kolik prvků řádu 5 obsahují následující grupy?

- (a) $(S_5, \circ, ^{-1}, \text{id})$,
- (b) $(\mathbb{Z}_{10}, +, -, 0)$.

(5 bodů)

(8) Je obor integrity $\mathbb{Z}[[x]]$ obor hlavních ideálů? Odpověď zdůvodněte.

(5 bodů)

- (9) Najděte všechna celá čísla x taková, že $x^2 \equiv -x \pmod{2015}$.
(7 bodů)
- (10) Je symetrická grupa S_n pro $n \geq 2$ generovaná
(a) množinou všech cyklů (tj. permutací tvaru $(a_1 \ a_2 \ \dots \ a_\ell)$, kde $a_1 \dots a_\ell$ jsou po dvou různé prvky množiny $\{1, \dots, n\}$)
(b) množinou všech transpozic?
(12 bodů)
- (11) Nechť R je obor integrity. Formulujte kritérium pro určení násobnosti kořenu polynomu $f \in R[x]$ pomocí formálních derivací f .
Najděte všechna reálná čísla a , pro které má polynom $x^3 - ax + 1$ v komplexních číslech násobný kořen. Svůj výsledek zdůvodněte.
(13 bodů)
- (12) Rozložte v oboru $\mathbb{Z}_{13}[x]$ polynomy $x^8 - 1$ a $x^{13} - 1$ na součin ireducibilních prvků. Definujte pojem prvočinitele a rozhodněte, zda jsou ireducibilní prvky z těchto rozkladů prvočinitelé. Pokud ano, dokažte. Pokud ne, ukažte příklad, ze kterého bude jasné, že o prvočinitel nejde.
(13 bodů)
- (13) Přesně formulujte a dokažte charakterizaci Gaussových oborů pomocí existence NSD a podmínky na řetězce dělitelů.
(15 bodů)

